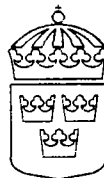

Finansutskottets betänkande

1989/90:FiU6

Ändring i lagen (1989:329) om en folk-
och bostadsräkning år 1990 (prop.
1989/90:1)

1989/90
FiU6

Sammanfattning

Riksdagen uttalade våren 1989 på förslag av finansutskottet (1988/89: FiU24, rskr. 258) vissa regler för hur insamlingsmaterialet från folk- och bostadsräkningen 1990 (FoB 90) skulle behandlas sedan den anslagsfinansierade bearbetningen av uppgifterna avslutats. Regeringen återkommer i den nu aktuella propositionen med lagförslag i dessa frågor. I enlighet med sitt tidigare ställningstagande tillstyrker utskottet propositionens förslag.

Företrädaren för miljöpartiet reserverar sig mot beslutet.

Företrädarna för moderata samlingspartiet och folkpartiet anmäler i ett särskilt yttrande att man alltjämt anser att någon folk- och bostadsräkning inte bör göras år 1990.

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1989/90:1 om ändring i lagen (1989:329) om en folk- och bostadsräkning år 1990,

dels de med anledning av propositionen väckta motionerna 1989/90: Fi1—Fi2.

Propositionen

I proposition 1989/90:1 har regeringen (civildepartementet) — efter föredragning av statsrådet Bengt K Å Johansson — föreslagit riksdagen att anta ett förslag till lag om ändring i lagen (1989:329) om en folk- och bostadsräkning år 1990.

Lagförslaget återfinns i *bilaga* till betänkandet.

1989/90:Fi1 av Carl Frick (mp) vari yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1989/90:1,
2. att riksdagen beslutar att det insamlade materialet skall förstöras senast tre år efter det att datainsamlandet har avslutats.

1989/90:Fi2 av Gunnar Björk m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:1 i denna del antar vad i motionen föreslås beträffande lag om ändring i lagen (1989:329) om en folk- och bostadsräkning år 1990.

Utskottet

Finansutskottet uttalade i sitt betänkande våren 1989 (1988/89:FiU24) att det personregister som blir en följd av folk- och bostadsräkningen år 1990 (FoB 90) bör lämnas över till riksarkivet för arkivering, när de statistiska bearbetningarna av FoB-statistiken genomförts. Riksdagen gav som sin mening regeringen till känna vad utskottet uttalat.

Föredragande statsrådet anför i den nu föreliggande propositionen att utskottets uttalande bör föranleda ändringar i lagen om en folk- och bostadsräkning år 1990. I propositionen föreslås därför att det av lagen uttryckligen skall framgå att FoB-registret skall lämnas över till riksarkivet för förvaring, så snart det inte längre behövs hos statistiska centralbyrån (SCB) för framställning av den anslagsfinansierade statistiken.

Vidare föreslås att det av lagen skall framgå att SCB skall informera uppgiftslämnarna om vad som gäller i fråga om registrets bevarande.

I motionerna Fi1 (mp) och Fi2 (c) som väckts med anledning av propositionen begärs att registret skall avidentifieras när den anslagsfinansierade delen av bearbetningarna avslutats.

Utskottet anförde vid den tidigare behandlingen av förslaget till en folk- och bostadsräkning år 1990 att det samlade FoB-registret inte bör avidentifieras utan bör finnas tillgängligt för framtida forskningsändamål. För att tillgodose berättigade krav på säkerhet och sekretess vid bearbetning och arkivering av dessa uppgifter bör därför, anförde utskottet, registret, när de statistiska bearbetningarna av FoB-statistiken genomförts, överlämnas till riksarkivet för arkivering. Det innebär att om registret därefter skall lämnas ut på medium för automatisk databehandling — t.ex. till SCB för uppdragsfinansierad verksamhet eller till en forskare — blir mottagaren enligt datalagen skyldig att ha licens och tillstånd av datainspektionen. Inspektionen kan därvid meddela de föreskrifter som behövs för att förebygga risk för otillbörligt intrång i den personliga integriteten.

Utskottet ser inte anledning att ändra sitt tidigare ställningstagande och tillstyrker att ett tillägg med denna innebörd görs i lagen om en folk- och bostadsräkning år 1990. Utskottet avstyrker därmed motionerna Fi1 och Fi2.

Utskottet tillstyrker även att det i lagen föreskrivs att SCB skall ha skyldighet att informera uppgiftslämnarna om vad som gäller om registrets bevarande.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Fi1 och 1989/90:Fi2 antar i proposition 1989/90:1 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1989:329) om en folk- och bostadsräkning år 1990.

res. (mp)

Stockholm den 7 november 1989

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Anne Wibble (fp), Roland Sundgren (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Gunnar Björk (c), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Lars-Ove Hagberg (ypk), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s), Sonia Karlsson (s) och Ing-Britt Nygren (m).

Reservation

Carl Frick (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet anförde" och på s. 3 slutar med "registrets bevarande" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i de väckta motionerna att integritetsfrågorna måste tillmätas särskild vikt i denna typ av undersökningar. Enligt utskottets mening har dessa frågor inte lösts på ett tillfredsställande sätt i det nu föreliggande lagförslaget. Förslaget innebär att det insamlade materialet inkl. identifieringsuppgifter efter det att statistikbearbetningarna avslutats skall arkiveras hos riksarkivet. Någon bortre tidsgräns för arkiveringen finns inte angiven. Utskottet finner emellertid denna ordning oacceptabel och anser att materialet skall förstöras efter det att de anslagsfinansierade statistikbearbetningarna är avslutade. Detta bör ske senast tre år efter det att uppgiftsinsamlandet avslutats. Vad utskottet anför med anledning av motion Fi1 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed blir också yrkandet i motion Fi2 tillgodosett.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:FiU6

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Fi1 och med anledning av motion 1989/90:Fi2 avslår i proposition 1989/90:1 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1989:329) om en folk- och bostadsräkning år 1990 samt som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Anne Wibble (fp), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp) och Ing-Britt Nygren (m) anför:

Vi har redan i en reservation till utskottets betänkande våren 1989 om en folk- och bostadsräkning år 1990 (1988/89:FiU24) angett våra motiv för varför vi anser att någon folk- och bostadsräkning inte bör genomföras år 1990.

Som motiv anfördes bl.a. att forskningens och samhällsplaneringens legitima krav på uppgifter och statistik måste vägas mot de risker och hot mot den enskilda medborgarens integritet som insamlandet av individuppgifter till centrala dataregister innebär. Möjligheterna till samkörningar av olika dataregister kan innebära att en rad uppgifter som var för sig kan verka harmlösa när de ställs samman för en enskild individ kan vara integritetshotande. Det måste vara ett grundläggande krav att i dessa sammanhang större hänsyn tas till den enskildes rätt till en privat och skyddad sektor. Samkörningar bör därför medges med största försiktighet.

Kostnaderna för FoB 90 beräknas till närmare 200 milj. kr. Det finns därför anledning att ifrågasätta om folk- och bostadsräkningar behöver genomföras så ofta som vart femte år. Det förefaller rimligare med tioårsintervaller. Eftersom den senaste folk- och bostadsräkningen gjordes år 1985 finns det inte anledning att genomföra någon räkning år 1990.

Det nu föreliggande förslaget innebär inte att våra invändningar mot FoB 90 på något sätt minskat i kraft. Vi har därför samma uppfattning som tidigare och anser oss därför inte ha anledning att ta ställning till de nu föreliggande kompletteringarna av denna lagstiftning.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1989:329) om en folk- och bostadsräkning år 1990

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:329) om en folk- och bostadsräkning år 1990

dels att 2 och 5 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 24 a §, och närmast före nya 24 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I denna lag finns föreskrifter om

- genomförandet (3 och 4 §§),
- information (5 §),
- personuppgifter (6 och 7 §§),
- bostadsuppgifter (8 och 9 §§),
- fastighetsuppgifter (10 och 11 §§),
- insamlingsförfarandet (12–18 §§),
- anmaningar (19 §),
- viten m. m. (20–22 §§),
- registeruppgifter (23 och 24 §§),
- ett register för kvalitetskontroll (25 §),
- användning av andra uppgifter (26 §),
- hänsyn till de uppgiftsskyldiga (27 §).

I denna lag finns föreskrifter om

- genomförandet (3 och 4 §§),
- information (5 §),
- personuppgifter (6 och 7 §§),
- bostadsuppgifter (8 och 9 §§),
- fastighetsuppgifter (10 och 11 §§),
- insamlingsförfarandet (12–18 §§),
- anmaningar (19 §),
- viten m. m. (20–22 §§),
- registeruppgifter (23 och 24 §§),
- *bevarande (24 a §)*,
- ett register för kvalitetskontroll (25 §),
- användning av andra uppgifter (26 §),
- hänsyn till de uppgiftsskyldiga (27 §).

5 §

Statistiska centralbyrån skall se till att de uppgiftsskyldiga får information om folk- och bostadsräkningen. Informationen skall *omfatta* ändamålet med folk- och bostadsräkningen och innehålllet i det register som upprättas vid denna.

Informationen skall vidare *innehålla upplysningar* om de sekretess- och säkerhetsbestämmelser som gäller och om rätten att få registerutdrag och rättelse till stånd enligt datalagen (1973:289).

Statistiska centralbyrån skall se till att de uppgiftsskyldiga får information om folk- och bostadsräkningen.

Informationen skall *avse bland annat*

- ändamålet med folk- och bostadsräkningen,
- innehålllet i det register som upprättas vid denna,
- *vad som gäller i fråga om registerrets bevarande*,
- de sekretess- och säkerhetsbestämmelser som gäller, och
- rätten att få registerutdrag och rättelse till stånd enligt datalagen (1973:289).

Föreskrifter om sekretess finns i sekretesslagen (1980:100).

24 a §

Så snart det av statistiska centralbyrån upprättade registret över folk- och bostadsräkningen inte längre behövs för framställning av den anslagsfinansierade statistiken, skall det lämnas över till riksarkivet för förvaring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.